

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce:

bytem

proti

žalovanému: **Úřad práce ČR - krajská pobočka v Liberci**
sídlem Dr. Milady Horákové 580/7, 460 01 Liberec

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem spočívajícím v nepředání kopie správních spisů týkajících se dávek hmotné nouze do datové schránky žalobce **se odmítá.**
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou zdejšímu krajskému soudu dne 20. 7. 2018 se žalobce domáhá ochrany před postupem žalovaného a soudu navrhuje, aby žalovanému uložil povinnost předat žalobci kompletní kopie správních spisů týkajících se dávek hmotné nouze ve stavu jejich předání datovou schránkou, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku.
2. Žalobce uvedl, že rozhodnutím č. j. 8696/2014/LIB (sp. zn. SZ/342634/2012/HMN) rozhodl žalovaný o nároku na doplatek na bydlení a rozhodnutím č. j. 8624/2014/LIB (sp. zn. SZ/342497/2012/HMN) o příspěvku na živobytí. Dne 30. 4. 2018 se žalobce dostavil na jednání k žalovanému mj. za účelem nahlédnutí do spisů. Žalobci bylo oprávněnou úřední osobou žalovaného sděleno, že mu byl dne 4. 4. 2018 do datové schránky zaslán správní spis v elektronické podobě, což se ovšem do dnešního dne nestalo. Žalobce se proto dne 14. 5. 2018 obrátil na žalovaného se stížností a požadoval nápravu. V reakci na to nadřízená úřední osoba žalovaného žalobci sdělila, že mu spis datovou schránkou nebude zaslán, neboť spis vedený v písemné podobě byl zaslán soudu a kopie dokladů a

dokumenty v elektronické podobě jsou určeny pro vnitřní potřebu žalovaného, a že tedy do spisu může nahlédnout buď u soudu, nebo vyčkat, až se správní spis vrátí žalovanému. Na sdělení žalobce reagoval dne 6. 6. 2018 další stížností, ve které namítal, že byl pominut příslib oprávněné úřední osoby ze dne 30. 4. 2018, uvedený do protokolu. Žalovaný sdělením ze dne 16. 7. 2018 shledal žalobcovu stížnost nedůvodnou, uvedl, že zákon o pomoci v hmotné nouzi neupravuje vedení správního řízení pomocí elektronické komunikace, tudíž žalobci může být v zaslání opisu spisu vyhověno na podkladě písemného originálu a opisy ze správního spisu si žalobce může učinit při nahlédnutí do spisu u krajského soudu. Podle žalobce žalovaný jinými slovy nehodlá dostát tomu, k čemu se sám zavázal, tedy zaslání opisu spisů.

3. Podáním žaloby bylo zahájeno řízení dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).
4. Soud, ačkoli žalobce neurčil výslovně žalobní typ, posoudil žalobu jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 s. ř. s., podle kterého *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný*. Učinil tak podle obsahu žaloby a petitu, tj. požadavku, jak má soud dle závěrečného návrhu žalobce ve věci rozhodnout, které odpovídají právě žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného. Žalobce se totiž domáhal ochrany před faktickými úkony žalovaného správního orgánu při postupu vůči žalobci, resp. ochrany proti absenci takového jednotlivého faktického úkonu žalovaného, který mu, podle žalobce nesprávně, odmítl poskytnout kopie správních spisů týkajících se shora uvedených dávek hmotné nouze elektronickou cestou a žalobce *de facto* navrhoval, aby soud nastolil požadovaný stav a žalovaný s takovým postupem vůči žalobci přestal. Podle stávající judikatury správních soudů se lze omisivním faktickým úkonům správního orgánu bránit právě ochranou před nezákonným zásahem (srov. obdobně rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 4. 2015, č. j. 22 A 77/2014-45, publ. ve Sb. NSS 3269/2015, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 7. 2011, č. j. 1 Aps 1/2011-101, rozsudky Nejvyššího správního soudu dostupné na www.nssoud.cz).
5. Podle § 85 s. ř. s. *žaloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný*.
6. Podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřijatelný*.
7. Zásah žalovaného dle tvrzení žalobce spočívá v nepředání, resp. nezaslání do datové schránky kopie správních spisů týkajících se doplatku na bydlení a příspěvku na živobytí, jak měl žalovaný žalobci přislíbit do protokolu o ústním jednání dne 30. 4. 2018. K dané věci soud uvádí, že z úřední činnosti, konkrétně ze spisu 59 Ad 3/2018, je

mu známo, že žalovaný rozhodnutím ze dne 9. 4. 2018, sp. zn. SZ/342634/2012/HMN, rozhodl o odejmutí doplatku na bydlení od 1. 2. 2018; rozhodnutím z téhož dne sp. zn. SZ/342497/2012/HMN o odejmutí příspěvku na živobytí od 1. 3. 2018. Oběma rozhodnutím se žalobce bránil podáním odvolání, která Ministerstvo práce a sociálních věcí zamítlo a prvostupňové rozhodnutí žalovaného potvrdilo rozhodnutími ze dne 12. 6. 2018, která byla žalobci doručena dne 21. 6. 2018. Uvedeným rozhodnutím se žalobce brání u zdejšího soudu správními žalobami v řízení dle § 65 a násl. s. ř. s. (věci vedené pod sp. zn. 60 Ad 7/2018 a 58 Ad 6/2018).

8. Byť ve vztahu k nevydání opisů a stejnopisů listin z daňového spisu v daňovém řízení, Nejvyšší správní soud dospěl v rozsudku ze dne 20. 7. 2011, č. j. 1 Aps 1/2011-101, k jednoznačnému závěru, že nevydání opisů či stejnopisů z daňového spisu není nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. a ochrany před takovým postupem správce daně se lze domáhat žalobou proti konečnému rozhodnutí v souvisejícím daňovém řízení. Tyto závěry jsou plně aplikovatelné též v souzené věci.
9. Právo na pořízení opisů a stejnopisů listin tvořících správní spis ve smyslu § 38 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, je třeba chápat jako procesní právo odvozené od práva nahlížet do spisů podle § 38 odst. 1 správního řádu, tedy jako součást práva na nahlížení do spisu v širším smyslu. Teprve s právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si z něj výpisy, právo na pořízení opisů a stejnopisů spisu nebo jeho části (srov. Vedral, J. Správní řád. Komentář. Praha: BOVA POLYGON, 2006. s. 283). Současně právo na opisy či stejnopisy listin ze správního spisu nedosahuje srovnatelné intenzity jako samotné nahlížení do spisů v užším smyslu, protože významným způsobem neovlivňuje procesní pozici účastníka správního řízení. Pokud správní orgán odmítne účastníku řízení pořídit opisy či stejnopisy ze spisu, neznámá to bez dalšího, že by byl účastník řízení krácen na svém právu seznámit se s obsahem správního spisu, případně omezen v možnosti zachytit obsah spisu sám na své náklady. Proto nezákonnému odepření vydání opisů či stejnopisů listin ze správního spisu, pokud se tak stalo v souvislosti s probíhajícím správním řízením, se může účastník řízení bránit žalobou proti konečnému rozhodnutí vydanému v tomto řízení. Ze subsidiarity zásahové žaloby ve smyslu § 85 s. ř. s. vyplývá, že v takovém případě je žaloba na ochranu před nezákonným zásahem nepřipustná.
10. Vzhledem k uvedenému konstatuje soud, že žalobce se nepředání, resp. nezaslání kopie správních spisů týkajících se dávek hmotné nouze – doplatku na bydlení a příspěvku na živobytí – může bránit v rámci žaloby proti konečnému rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí, které se těchto dávek týká a se kterými byl požadavek žalobce na poskytnutí spisového materiálu v elektronické podobě spojen.
11. Protože je podaná žaloba na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného podle § 85 s. ř. s. nepřipustná, soud ji usnesením v souladu s § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. odmítl.
12. Lze dodat, že ke shodnému závěru, tj. k odmítnutí žaloby, by soud dospěl, pokud by na požadavek žalobce nahlížel jako na požadavek nahlížení do spisů tzv. distanční, resp. korespondenční cestou (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2013, č. j. 45 Af 15/2012-29, dostupný na www.nssoud.cz). Dle rozsudku Nejvyššího správního

soudu ze dne 17. 1. 2018, č. j. 9 Afs 85/2016-61, totiž i odepření práva nahlížet do spisu může představovat nezákonný zásah jen zcela výjimečně, např. pokud by se jednalo o takové odmítnutí nahlížení do spisu, které by v důsledku zasahovalo do práva na spravedlivý proces, případně o opakované a hrubé porušení pravidel pro zpřístupnění spisu. O takový případ se však již podle skutečností vyličených v žalobě nejednalo. Z toho, co žalobce ze sdělení žalovaného citoval, vyplynulo, že žalovaný dal naopak žalobci opakovaně najevo, že v realizaci práva nahlížet do dávkových spisů mu nic nebrání a nahlížet do spisového materiálu může u žalovaného, případně u soudu v době, kdy byly soudu zaslány spisy pro účely soudního řízení, přičemž z ničeho nevyplývá, že by tak žalobce učinit nemohl a jedinou v úvahu připadající formou nahlížení do spisu by bylo v danou chvíli právě korespondenční nahlížení do spisu. Ostatně ani korespondenčnímu nahlížení do dávkových spisů se žalovaný nebránil, pouze žalobci vysvětloval, že v danou chvíli není takový postup možný, neboť originál správních spisů se nachází u soudu, nikoli žalovaného. Za takové situace by byly dány podmínky pro odmítnutí žaloby dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť odepření nahlížení do správního spisu korespondenčně bylo v případě žalobce pouhým faktickým úkonem žalovaného, kterým se upravuje vedení řízení a jemuž se nelze bránit samostatnou žalobou proti nezákonnému zásahu dle § 82 a násl. s. ř. s.

13. O návrhu žalobce na osvobození do soudních poplatků a ustanoven zástupce z řad advokátů, který žalobce podal dne 27. 7. 2018, soud již nerozhodoval. Již v době podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného bylo zjevné, že nejsou splněny podmínky řízení o podané žalobě a tento nedostatek podmínek nelze zhojit. V situaci, kdy soud nemůže o věci meritorně rozhodovat, není jeho úkolem řízení dále vést, ale naopak řízení bez dalšího ukončit tím, že bude návrh dle § 46 s. ř. s. odmítnut (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Ans 6/2008-48, publ. ve Sb. NSS 1741/2009).
14. Ve věci soud rozhodoval, aniž nařídil ústní jednání, neboť se nejednalo o projednání věci samé ve smyslu § 49 odst. 1 s. ř. s.
15. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., dle kterého *žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta*. V souzeném případě byla žaloba odmítnuta, soud tedy vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Liberec 4. září 2018.

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu